

Sztathatosz Sebestyén

Sokrétű szakmai
tevékenység –
kiegyensúlyozott magánélet

Hörömpöli
Anna

Sztathatosz Sebestyén a fiatal hegedűs generáció egyik kiemelkedő egyénisége, aki szólistaként, kamarazeneszként, koncertmesterként és szólamvezetőként egyaránt sikeres. Rendszeresen fellép a Zeneakadémián, a MŰPA-ban, a Magyar Zene Házában, a Magyar Rádió Márványtermében olyan zenekarok kíséretével, mint a Magyar Kamarazenekar, a MÁV Szimfonikus Zenekar, a Szegedi Szimfonikus Zenekar, az Europa Jugendorchester, a Mendelssohn Kamarazenekar és a Virtuózok Kamaraegyüttes. 2021-ben és 2022-ben Fischer Annie Ösztöndíjban részesült.

– *Hogyan indult a hangszeres pályafutásod?*

– Ötéves koromban kezdtem hegedülni, anyukám ösztönzésére. Édesanyám kedvence volt egy különleges hanglemez, amin Itzhak Perlman Sarasate Carmen-fantáziáját és Paganini hegedűversenyét játszotta. Annyira tetszett neki, hogy elhatározta, ha egyszer gyermeke születik, hegedülni taníttatja. A lemez még ma is megvan, én őrzöm, időnként meghallgatom. Édesanyám kiktartott az elhatározás mellett, ötévesen beíratott a szegedi Király-König Péter Zeneiskolába, ahol Baranyai Györgyné lett az első tanárom, majd Gabnai Sarolta a második. Az nem volt kérdés, hogy egyszer valamilyen hangszeren játszani fogok, hiszen művészcsaládból származom. Nagymamám zongoraművész, nagynéném pedig hegedűművész volt, sokáig ő volt a Szegedi Szimfonikus Zenekar koncertmestere. A családban többen is alkotóművészek, nagybátyám például szobrász.

Olyan általános iskolát választottunk, ahol délben befejeződött a tanítás, így délután tudtam gyakorolni.

Poroszos mentalitású családból származom, én is ilyen vagyok. Már gyerekként sem esett nehezemre a rendszeres munka, felnőttként is szigorú szabályok szerint élek, végzem a feladataimat. A munkát mindig komolyan vettem. A szüleim épp csak annyira határozták meg az életem kereteit, amennyire szükségesnek érezték, hogy értelmet adjanak annak, amit csinálok. Azt, hogy komolyan veszem-e a hegedülést, vagy csak hobbinak tekintem, teljesen rám bízták.

– *Mikortól tekintesz magadra hegedűsként?*

– Tizenhárom éves koromban részt vettem egy kurzuson Budapesten, ekkor már biztosan tudtam, hogy élethivatásom lesz a hegedülés. A kurzust Kállai Ernő kiváló hegedűművész, az Operaház koncertmestere vezette. Nagyon inspirált a játéka és a tanítása. 14 évesen Szecsődi Ferenc lett a mesterem, akinél 5 évig tanultam a Szegedi Tudományegyetem Zeneművészeti Karának előkészítő tagozatán. Onnantól kezdve nem volt kérdés, hogy ezt akarom csinálni.

Az idők során számtalan kurzuson vettem részt, nagyon hálás vagyok azért, hogy több fantasztikus művésztől és tanáregyéniségtől tanulhattam. Megemlíteném Albert Markov, Zakhar Bron, Boris Garlitsky, Takács-Nagy Gábor, Pieter Schoeman, Christoph Poppen, Kelemen Barnabás, Pauk György, Kirill Troussov, Giovanni Guzzo és Julia Fischer kurzusait.

– *Van-e olyan művész a felsoroltak közül, aki igazán nagy hatással volt rád?*

– Igen, többek között Kirill Troussov. Sok kurzusán vettem részt, magánúton is tanultam nála. Nemrég volt alkalmam újra játszani neki, amikor Magyarországon járt. *(Troussov Brahms Hegedűversenyét adta elő a MÁV Szimfonikus Zenekarral a Müpában február 15-én – a szerk.)* Számomra azért volt igazán különleges ez a koncert, mert egy hónap múlva, március 26-án én is ezt a hegedűversenyt játszom majd ugyanezzel a zenekarral a diplomahangversenyemen, Baráti Kristóf vezényletével. Kirill Troussov lenyűgöz lendületes, dinamikus és rendkívül elegáns játékkal, ami új fényben mutatkozott meg e monumentális darab előadása közben. A végtelen könnyedség és zenei intenzitás kombinációja a nagy muzikusok erénye. A MÁV Szimfonikus Zenekar hasonló átéléssel és lelkesedéssel játszott, így Troussov egyenrangú partnere volt a sűrű hangszerelésével szimfóniákra hajazó, hegedűszólójáról is híres mestermű színpadra vitelében.

– *A szegedi tanulmányok után merre vitt az utad?*

– 2019 márciusában a Manhattan School of Music-ba nyertem felvételt, Albert Markov osztályába. Részben a pandémiás helyzet miatt, részben a magyar hegedűművészet hagyományait szem előtt tartva itthon maradtam. Ez jó döntésnek bizonyult, mert a Covid-járvány mindent megváltoztatott.

Szenhelyi Miklós lett a mesterem, aki fantasztikus hegedűs és tanár. Élveztem, hogy erős osztályba kerültem, ahol nagyszerű, élethosszig tartó barátságokra tettem szert. A növendékek között megvolt a versenyszellem, mégis barátságos légkört teremtett Szenhelyi tanár úr. Erre a kettősségre nagyszerű példa az, amikor az osztállyal a Bartók Rádióban adtunk közös koncertet, majd utána elmentünk együtt ünnepelni, élveztük a családi hangulatot. A másik mentorom, akinél az elmúlt két évben tanultam: Baráti Kristóf. Szakmailag és emberileg is felnézek rá. Nagy elvárásokat támaszt, a végtelékig kritikus, többek között éppen ez az a művészi és tanári tulajdonsága, ami miatt szerencsés vagyok, hogy nála tanulhatok. Jelenleg – a Zeneakadémián folytatott tanulmányok mellett – posztgraduális képzésben veszek részt Silvia Marcovici stúdiójában, az olaszországi Accademia Perosi növendékeként.

– *Milyen tapasztalataid vannak a versenyekkel kapcsolatban?*

– Mindig is kompetitív voltam, szeretem megmutatni a tudásomat. Azt gondolom ugyanakkor, hogy a versenyek sporthoz hasonló jellege rendkívül idegen a művésztől. Mindezzel együtt jó lehetőséget nyújtanak arra, hogy az ember a technikán túl megcsillogtassa zenei képességeit is. Sok megmértetésen vettem részt gyerekkoromban, a növendékeket többnyire erre biztatják a tanárok. Szecsődi tanár úr viszont nem favorizálta a versenyzést - okkal, hiszen ennek köszönhetően nyugodtan telt a kamaszkorom, sokat gyakoroltam, a műhelymunkán, minél nagyobb új repertoár tanulásán volt a hangsúly. Szerintem ez nagyon egészséges volt így, mert a fiatal művészpálántáknak árt, ha lelkileg felkészületlenül kerülnek bizonyos szituációkba. Amikor újra versenyhelyzetbe kerültem, érzelmileg már eléggé stabil voltam, így ez nem okozott nehézséget. Két eredményem a közelmúltból: első díjat nyertem a London Classical Music Competition versenyzőjeként, illetve második díjat a párizsi Nouvelles Étoiles nemzetközi versenyen.

– *Említetted, hogy március 26-án diplomázol. Milyen lelkiállapotban várod a nagy eseményt?*

– Nagyon jól érzem magam, felkészültem. Minden kedves érdeklődőt szeretettel várok! A repertoárt több ízben játszottam már (Brahms Hegedűversenye mellett J. S. Bach d-moll hegedűpartitájából a Chaconne, illetve Beethoven F-dúr 'Tavaszi' szonátája a műsor), ez lehetővé teszi, hogy a tanáraimmal közösen végzett munka elsősorban a darabok zenei és művészi értékének növelésére koncentráljon.

Nem vizsgára, hanem hangversenyre készülök. Az a legjobb, ha az ember úgy lép a színpadra, mint egy koncertet adó művész, és nem úgy, mint egy hallgató, akit értékelni fognak. A koncertek, megmértetések előtti feszültség örök probléma ebben a szakmában, de úgy veszem észre, hogy a mai generáció számára különösképpen. Nagy hangsúlyt kell fektetni a testi, lelki harmónia kialakítására. Én tudom, hogy honnan jöttem és merre megyek, mit szeretnék az élettől. Sokat jelent az is, hogy nagyon sok koncerten játszottam már. Szecsődi és Szenhelyi tanár úr is rengeteg lehetőséget biztosítottak a szereplésre. Ha az embert ilyen kitűnő tanárok képzik, illetve sokat áll színpadon, az magabiztosságot ad.

– *Hogyan egyezteted össze a különböző zenész szerepköröket?*

– Az elmúlt években szólistaként és kamarazeneesként is sokszor felléptem. Nagyon élvezem ezt az életformát, szeretném folytatni. Egy ideje már koncertmesterként is kapok meghívásokat. Több ifjúsági, nemzetközi ifjúsági zenekart vezethettem, illetve szólamvezetőként részt vehettem a kölni zenekar munkájában. A Magyar Kamarazenekarban is megfordultam ilyen szerepkörben, illetve legutóbb meghívott koncertmesterként szerepelhettem a Szent István Filharmonikusok két hangversenyén, Kovács János, illetve Baráti Kristóf vezényletével.

A zenekari zenélés csodálatos műfaj, ami feltölti az embert. Nem véletlen, ha egy szólista ezt meg akarja tapasztalni: sokan közülük pálcát ragadnak, hogy karmesterként is megmutathassák a közönségnek, amit a zenéről gondolnak. Hiszek a modern karrierben, lehetségesnek és jónak tartom, ha egy művész több területen is kiemelkedőt nyújt. Erre jó példa Giovanni Guzzo, aki fantasztikus szólista és elképesztő koncertmester, tanár és kamaramuzsikus.

– *Milyen tulajdonságokkal rendelkezik egy ideális koncertmester?*

– Egy koncertmesternek szólista kvalitásokkal kell rendelkeznie, ugyanakkor bizonyos emberi kvalitásokkal is, hogy együtt tudjon működni a kollégáival. Úgy fogom ezt fel, mint egy ping-pong meccset, csak energiákkal és impulzusokkal játszva. A koncertmester feladata, hogy szerválgjon, a többi zenész feladata, hogy visszaadja a labdát. A két szerepkör kiegészíti egymást. A Csajkovszkij-hegedűverseny előadása színesebb lehet akkor, ha Csajkovszij-szimfóniákat is játszik az ember. A Brahms Hegedűverseny olyan, mint egy szimfónia hegedűszólóval, és csak ilyen szellemiségben lehet jól előadni.

– *Van koncertmester-példaképed?*

– Abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy sok kivételes művész mellett játszhattam már. Kiemelem Giovanni Guzzot, Bánfalvi Bélát és Kovács Pétert. Pieter Schoemanra, a Londoni Filharmonikusok koncertmesterére mentorként tekintek. Ő mondta nemrég, hogy szerinte a koncertmesterség felé vezető út azzal kezdődik, hogy el kell tölteni pár szezont egy tapasztalt, igazi „öreg róka” mellett. Így lehet elsajátítani a szakma fortélyait, meg kell nézni, hogy mi hogyan működik élesben. Utána bele lehet dobni a mélyvízbe a koncertmester-helyettest, saját projekteket kaphat, majd végül önállóan is elhelyezkedhet egy zenekarnál. Ez ugyanolyan tanulási folyamat, mint amikor valaki szólista lesz. Sok koncertmesterrel vagyok kapcsolatban, aki szólistaként is aktív. Ők mind olyan személyiségek, akik amellet, hogy

rendkívüli művészek, képesek a kollégáikkal megfelelően kommunikálni.

– *Hogyan éled meg, ha koncertmesterként fiatalabb vagy, mint a kollégáid?*

– Egy profi zenekar élén játszani 23 évesen izgalmas dolog. Azonban a Szent István Filharmonikusoknál a közeg kedves és befogadó volt. Éreztem, hogy nyitottsággal viszonyulnak hozzám, ezáltal sok pozitív energiát szabadított fel a közös muzsikálás. Gondolom, nem minden zenekarban lenne ez így, de itt az is előnyömre vált, hogy szinte kortársaimmal, fiatal művészekkel dolgozhattam együtt. Jó hangulat és munkamorál fogadott, nem volt nehéz önmagamot adni. A kulcs egy ilyen szituációban a hangszeres és emberi képességek mellett a felkészültség és a darabismeret. A hozzáállásnak pedig olyannak kell lenni, hogy a próba nem munka. Bejön hatvan-hetven ember, hozzák magukkal az örömeiket és a problémáikat. Olyan légkört kell teremteni, hogy mindenki képes legyen a negatív érzéseket három órára kizárni, hogy magával ragadhassa őket a zene. Elvégre azért vagyunk ott, mert mindannyian szeretjük a zenét. Egy vezéregyéniségnek megvan arra a képessége, hogy mindenkit felemel arra a rezgésszámra, amin ő maga is működik.

– *Mi a kulcsa annak, hogy ennyire összeszedett és kiegyensúlyozott vagy?*

– A sokrétű szakmai tevékenység, amit megfelelő hozzáállással végzek és a kiegyensúlyozott magánélet, amit nem áldozok fel a karrieremért. Az élet sok-sok alkotóeleme így tud egymás mellett, koordináltan és egészségesen létezni.

– *Látod magadat állást vállaló koncertmesterként a jövőben?*

– Igen, ez a terveim között szerepel. Bár ennyi idősen még nagyon sok teendője van az embernek. Ha felmerülne egy ilyen lehetőség, alternatív megoldásokat kellene keresnem, és az időmenedzsment lenne a kulcskérdés. Ahhoz, hogy szólistaként és kamarazeneesként is aktív legyek, valamint később taníthassak is, most még különösen sokat kell gyakorolnom, készülnöm és versenyeznem. A nemzetközi versenyek által támasztott, egyáltalán nem humánus elvárásoknak szintén meg kell felelni. Jelenleg az idén ősszel megrendezésre kerülő 2024-es Enescu Versenyre készülök. Mit tennék, ha most találna meg egy koncertmesteri felkeresés? Élnék vele, mert nagyon szép dolog, ha az embernek van egy elképzelése a pályájáról, és ezek a különböző lehetőségek már fiatalon megadatnak neki. ■